

ПОТСЕТУВАЊЕ НА ТРАДИЦИ

"Годинава имавме ретка можност да дојдат и повеќе Македонци кои живеат надвор од Македонија", вели Игор Стојановски.

Овој пат "Дионисовите чествувања" се случуваа само во два дена, а редуцирањето на деновите повторно зависеше од финансирањето. Сепак, она што радува е тоа што организаторите се изборија манифестацијата да биде традиционална.

Пишува:
Милева ЛАЗОВА

Со голем оптимизам и упорност од страна на "Скрб и Утеха" и оваа година се одржаа 12. "Дионисови чествувања", кои продолжија да одат во насоката во којашто беа создадени, да се создаде фестивал на македонската култура. И овој пат програмата беше пребогата со настапи на кои секој гостин-учесник имаше можност да го покаже тоа што го знае и умеет.

Продукцијата "Дион" и МРТВ го прикажаа филмот "Бакни го сонцето", кој досега беше успешно претставен на бројни фестивали во Солун, Измир, Бар, Сараево, Оломоук. Потоа настапија Фолклорната група од Фраштани (Серез - Егејско) и Стевче Стојковски, како и Фолклорната група од Мосомиште (Гоце Делчев - Пиринско), кои иако прв пат настапија на оваа манифестација, сепак кај публиката предизвикаа големо воодушевување. По нив следеа претставувањето на народни песни и клетви кај Македонците во Гора, Голо Брдо и Преспа, а потоа се кажуваа беседи на претставниците на македонските здруженија од Р Грција, Р Албанија, СиЦГ, Р Бугарија, Р Турција. Гоце Терзиев - копаничар од Долни Дабник-Пирин-

ско повторно имаше своја изложба, а секако најголемо внимание предизвикаа и гостите од Романија и од Канада.

МАРАТОН

"Оваа манифестација - вели директорот на "Скрб и Утеха", Игор Стојановски - најпрво почна како театарски маратон, но ја почувствувавме потребата да се прошири сè тоа затоа што театарот несомнено има многу блиски врски и со орото, фолклорот, литературата, а во последно време го вклучивме и филмот, бидејќи сметаме дека овој фестивал не може да се ограничи само на една тесна културна рамка. Од друга страна, при обидот да се прошират контактите кои ги имаме со Македонците што живеат надвор од Македонија, во обидот да се прошири воопшто реонот кој ќе го покрива овој фестивал, ние дојдовме до заклучок дека доколку останеме на театарски маратон ќе се изгубеа огромните можности кои постојат во културната соработка со културно-уметничките друштва, со писателите, со луѓето кои творат надвор од земјава. Затоа одевме на една поширока варијанта".

За разлика од минатите години, на годинашните "Дионисови чествувања" се застапени две фолклорни гру-

пи, од Фраштани (Серез - Егејско) и од Мосомиште (Гоце Делчев - Пиринско). Главен мотив за тоа е што овој фестивал како чествување на Дионис, пред сè, им е посветен на ората и на песните од кои произлезе и театарот и сè она што следува.

"Фолклорот - додава Стојановски - сам по себе е многу благопријатен за комуникација со пошироката публика и верувам дека тие кои дојдоа да ја гледаат манифестацијата беа воодушевени од настапот на Фолклорната група од Фраштани од Егејот, кои прв пат настапија, а исто така, и од Фолклорната група од Мосомиште. Тие воодушевија со нивните традиционални песни и игри, нешто што има универзално значење и е прифатено во цел свет затоа што ги надминува тие јазични бариери. За жал, Фолклорната група од Фраштани, заради недостаток од финансиски средства, не можевме да ја донесеме комплетно. Таа е со долгогодишен период на искуство и во основа го негува оној специфичен мелос, кој потекнува од тој крај. Фолклорната група од Мосомиште, пак, работи во рамките на нивното културно-уметничко друштво, всушност тоа се организирани друштва кои работат подолго време, вежбаат и претпоставувам дека ги имаат сличните проблеми како и ние, секогаш да настојуваат да добијат доволно средства и можност да го покажат сè тоа.

Господинот Одисеј Белчевски, кој живее во Канада, беше дел од нашата манифестација. Тој е лигвист и е мошне интересен и можеби основната причина поради која се потрудивме да го донесеме беше неговото истражување во кое направи паралела меѓу зборовите во

ИГОР СТОЈАНОВСКИ

Хомеровите дела 'Илијада и Одисеја' и современите македонски зборови. Оваа година тој настапи со предавањето 'Македонскиот исконски јазик од античко време до денес', во кое направи паралела со која ќе се откријат тајните на почетоците на создавањето на јазикот, потеклото на зборовите. Белчевски се обиде преку јазикот да укаже на можните почетоци и на митологијата, која во своето предавање ја поврзува со она што во антиката ги преокупирало луѓето, а тоа е обработката на земјата, начинот на живот, кој тогаш се практикувал. Се надевам дека ова ќе биде само почеток затоа што нашата идеја е да успееме да иницираме некои работи кои потоа би продолжиле во рамките на институциите кои се занимаваат со истражување на јазикот. На тој начин само се обидуваме да ги поврземе луѓето кои истражуваат со нашите домашни институции, кои би можеле сите интересни идеи и работи што се во поодмината фаза на истражување да ги соберат, да

ОНАЛНИТЕ ДРЕВНИ КОРЕНИ

ги обработат и еден ден да ги официјализираат".

ПРОБЛЕМИ

Ова е прв пат да гостува некој кој е од подалеку, од Канада. Во контактите со тие луѓе, организаторите на манифестацијата се свесни дека постои недостаток не само од финансиски аспект, туку и од организационен. Годинава господинот Белчевски им ја олесни работата доаѓајќи на сопствен трошок.

"Се надевам дека ова ќе се промени - објаснува Стојановски - затоа што на некој начин тоа е непријатна работа, не дека финансиски треба да биде исплатливо за учесниците, тие од нас не добиваат финансиски надоместок, туку сметам дека во дадена ситуација, доколку успееме да се избориме за нормални средства, сепак би можеле на нашите гости ако ништо друго барем да им помогнеме околу патните трошоци. Кога станува збор за она што го реализиравме од година во година, ние сме задоволни од тоа како концепциски и реализаторски успеавме замисленото да го поставиме на сцената. Дефинитивно, манифестацијата се шири и според бројот на учесниците и според територијата која ја опфаќа. Оваа година имавме ретка можност да дојдат и повеќе Македонци, кои живеат надвор од Македонија. Тука сакам да напомам и неколку настапи кои навистина предизвикаа воодушевување кај публиката. Дојде претставник на Здружението на Македонците од Романија, тоа е госпоѓицата Лиана Думитреску, која истовремено е и пратеник во малцинската група во Парламентот во Романија. Таа изнесе пример како во Романија се решени тие прашања. Мислам дека тоа што

таа го кажа предизвика воодушевување во публиката, имено даде информација дека иако тие постојат неколку години, сепак успеаја да направат огромни работи и на некој начин да се изборат за поволен статус на македонското малцинство во Романија. Исто така, настапи и Лидија Демиева, претставник на Македонското здружение од Белград, "Кочо Рацин". Таа се надоврза на излагањето

ФОЛКЛОРНАТА ГРУПА ОД ФРАШТАНИ И СТЕВЧЕ СТОЈКОВСКИ

на госпоѓица Думитреску. Потоа говорела и претставници на Македонците од Република Албанија. Сите овие настапи се од огромно значење затоа што се добиваат многу информации за тоа до каде и како се реализираат одредени проекти, настојувања на нашите сонародници кои се обидуваат на легален начин да ги реализираат своите права".

Во рамките на "Скрб и Утеха" постои и едисијата "Лицеум", која иако скромно сепак може да се пофали со неколку преводи на книги, кои опфаќаат теми од театарот. Меѓутоа, на годинашнава манифестација не беше промовирана ниту една книга.

"Минатата година - вели Стојановски - повторно дојдовме до ситуација да не успееме да добиеме театарски превод, иако со години на назад преведуваме значајни театарски дела. Беше ставено под знак прашалник дали воопшто ќе добиеме книга. Во даден момент тоа нè исцрпува затоа што огромен дел од енергијата трошиме во убедување на надлежните институции, кои работат во

ни напори за да се обезбедат барем една или две книги. Постојано се повторува дека нема средства, но мислам дека проблемот не е само во тоа. Можеби повеќе е во желбата да се воспостават вистинските приоритети. Годинава се откажавме од промовирањето книги и се надеваме дека со овој гест, овој тип на протест ќе успееме да ги натераме одговорните да се подзамислат и евентуално во однос на приговорите кои се упатени за издавачката дејност, така што ќе ја променат одлуката и ќе дозволат да излезат една или две книги во рамките на едисијата "Лицеум".

Овој пат "Дионисовите честувања" се случуваа само во два дена, а редуцирањето на деновите повторно зависеше од финансирањето. Сепак, она што радува е тоа што тие се изборија манифестација да биде традиционална. Оваа манифестација идејно расте, но финансиската поддршка не го следеше тој раст.

"Одевме на принцип да расчистиме - додава Стојановски - она што е поважно, дали оваа манифестација да ја реализираме на перспектакуларно ниво со помалку учесници или, пак, е важно да го задржиме оној број на гости и број на земји-учеснички, кои даваат широка лепеза на информации. Се решивме сепак за второто, поважно. Но, со оглед на средствата со кои располагаваме моравме да направиме густ распоред на манифестацијата, да ја сведеме во два дена за да ги намалиме трошоците. Можеби некој тоа ќе го критикува, но тоа сепак произлегува од условите во кои работиме. Би сакале манифестацијата да се врати во рамките кога траеше три дена, а зошто не и повеќе".

"И оваа година го имаме истиот проблем - посочува Стојановски - сега повторно треба да одиме со приговор и да вложуваме дополнител-